

אוניברסיטת בן גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה
המחלקה להיסטוריה כללית

גזע, הגירה ופוליטיקה באמריקות

Race, Immigration and Politics in the Americas

יום שני, 12:00-14:00, סמסטר א' תשפ"ב (2021-2022)

ד"ר יעל מבט

קבלת סטודנטים בתיאום מראש במייל yaelmabat@gmail.com

הבעיה של המאה העשרים היא הקו שעובר בין הצבעים" כך כתב האינטלקטואל ואקטיביסט וויליאם דה בויס בשנת 1903. אך מה בדיוק המשמעות של הקו הזה? מי "המציא" אותו? וכיצד עיצב את היחסים החברתיים, הפוליטיים והכלכליים של האמריקות במאה ה-20 ובמאה ה-21? שאלות אלה יעמדו במרכז קורס זה, שיעסוק במפגש הטעון ובהתוויית יחסי כוח חברתיים בין לבנים לשאינם כאלה בארצות הברית ובאמריקה הלטינית. הקורס יפתח בבחינת התהליכים הרחבים, בכלל זה קולוניאליזם והגירה, שהובילו להתגבשותן של חברות המבוססות על הפרדות גזעיות לאורך התקופה הקולוניאלית. אולם, ליבת הקורס תעסוק במורשת ובהשלכות של תהליכים אלה על חברות בצפון, מרכז ודרום אמריקה, במאה ה-20. בין השאר נעסוק בסגרגציה ודה סגרגציה בארה"ב, בגינוסייד של עמים ילידיים במרכז אמריקה, בתפקיד הגזע במהפכות, ארגוני גרילה ותנועות מחאה שסחפו את היבשת בשנות ה-60 וה-70.

הקורס מתאים לתלמידים ללא רקע בנושא

מטלות הקורס

השתתפות פעילה: : נוכחות בשיעורים, קריאה שוטפת, השתתפות בדיונים כיתה. במידה ושיעורים יתקיימו בזום משמעות דרישה זו היא **התחברות לשיעור והפעלת מצלמה** (במקרים חריגים ניתן לפנות לוועדה ההוראה של המחלקה להיסטוריה כללית לבקשת פטור ממצלמה), השתתפות פעילה מחויבת עם או בלי מצלמה - 10%

השתתפות בדיונים מקוונים: הקורס עושה שימוש באפליקציית ment שמאפשר דיונים סביב שאלות ממוקדות. האפליקציה נמצאת באתר המודל. במהלך הסמסטר כל סטודנט מתבקש לכתוב להשתתף **בלפחות** ארבע דיונים סביב שאלות שיעלו במודל. 15%

הצגה וניתוח של זיכרונות היסטוריים: זוהי מטלה זוגית או קבוצתית (מספר הסטודנטים בקבוצה יקבע בתחילת הסמסטר). כל קבוצה תשובץ לאחת התקופות ההיסטוריות הנלמדות בקורס ותבקש לנתח עדות כתובה או מדוברת, שיר, אנדרטה וכדומה, שקשורה לנושא ולתקופה הנלמדת. תתבקשו לדון יחד בשאלות כמו: מה המגמות המרכזיות שבאות לידי ביטוי באותו מסמך או מייצג? מיהו הכותב או הכתובת? מדוע נכתב וכיצד הוא מעצב את הזיכרון שלנו ביחס לאותם האירועים. את מסקנותיכם המשותפות תתבקשו: (א) להציג בכיתה בעל פה ו- (ב) לסכם בקצרה (500 מילה) בכתב ולעלות לבלוג הקורס. מסמך הנחיות מלא נמצא באתר הקורס. 15%

בחינה - 60%

תוצאות למידה

אוניברסיטת בן גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה
המחלקה להיסטוריה כללית

- הכרות תיאורטית עם מושג "גזע" ועם ההתפתחות ההיסטורית של גזע וגזענות באמריקות
- לזהות ולנתח את הממשקים שונים בין גזע והגירה לבין פוליטיקה, כלכלה ודת.
- לבחון באופן השוואתי תפיסות גזע, ויחס שונה להגירה ומהגרים, בארה"ב ובאמריקה הלטינית

יתכנו שינויים בתוכנית הקורס ובחומרי הקריאה

18.10 הכרות והרצאת רקע

"התפתחות מושג הגזע במרחב האטלנטי"

גזע ותרבויות ילידיות באמריקה הלטינית

25.10 : התפתחות חברת הקאסטות בתקופה הקולוניאלית

Sara Chambers, "Little Middle Ground: The Instability of a Mestizo Identity in the Andes," *Race and Nation in Modern Latin America*, edited by Nancy Appelbaum, Anne Macpherson and Karin Alejandra Roseblatt. Chapel Hill: University of North Carolina Press, 2003.

Pages: 32-56.

1.11 : האינקה, האינדיאני ומדינת הלאום

Larson, Brooke. *Trail of Nation Making: Liberalism, Race, and Ethnicity in the Andes, 1810-1910*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004. Pages: 141-202.

8.11 : יחי המהפכה! מקסיקו והגזע הקוסמי

Skidmore, Thomas E., Peter H. Smith, and James Naylor Green. *Modern Latin America, 3rd ed.* Oxford University Press, 1992. Pages: 226-242.

José Vasconcelos, *The Cosmic Race*.

15.11 : "את אינדיאנית?! גזע ומגדר בהרי האנדים

Marisol De la Cadena, *Reconstructing Race: Racism, Culture and Mestizaje in Latin America*, *NACLA Report on the Americas* 34 no.6 (2001): 16-23.

Marisol De la Cadena, "Women are More Indian": Ethnicity and Gender in a Community near Cuzco," *Ethnicity, Markets, and Migration in the Andes: At the Crossroads of History and Anthropology*, eds. Brooke Larson and Olivia Harris. Durham: Duke University Press, 1995.

Pages: 329-351.

אוניברסיטת בן גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה
המחלקה להיסטוריה כללית

22.11 : ג'נוסייד של העמים הילדיים : ריגובטה מנצ'ו וסיפוריה של גואטמלה תחת המשטר הצבאי
צפיה בסרט הדוקומנטרי : When Mountains Trumble
דיון בסרט, קטעים מתוך עדותה של רגוברטה מנצ'ו (העמודים הרלוונטים במודל)

גזע וחברה בארה"ב

29.11 : רקע : גזע ועבדות עד מלחמת האזרחים

TBA

6.12 : הרקונסטרוקציה וחוקי הג'ים קראו בדרום ארה"ב

Joseph Locke and Ben Wright, eds. *The American Yawp: A Massively Collaborative Open U.S. History Textbook*, vol 1: To 1877. Stanford: Stanford University Press, 2019. Pages: 402-435

13.12 : הרצאת אורח

20.12 : עליית הקו קלוקס קלאן בשנות העשרים

Blee, Kathleen. *Women of the Klan: Racism and Gender in the 1920s*. Berkeley: California University Press, 1991. Pages: 42-69.

27.12 : מסע צפונה : מוסיקה, גזע ודת

Best, Wallace. *Passionately Human, No Less Divine: Religion and Culture in Black Chicago*. Princeton: Princeton University Press, 2005. Pages: 94-105. (ebook)

3.1 : התנועה לזכויות האזרח

Raboteau, Albert. "How Far is the Promised Land? Black Religion and Black Protest," in *A Fire in the Bones: Reflections on African-American Religious History*. Boston: Beacon Press, 1995. Pages 57-78.

10.1 : לאן הולכים מכאן? סיכום הסמסטר להכנה לבחינה

אוניברסיטת בן גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה
המחלקה להיסטוריה כללית